

"Livet i Istedgade" (Storby-blues, s. 17) giver udtryk for hvordan dette kvarter er mere enkelt, mere forståeligt end alle andre steder i byen. Alt foregår "mere direkte end noget andet sted" (s. 15). Udbytningen, undertrykkelsen, markedsmekanismerne, behovene, afhængigheden o.s.v. er tydelig og intens. Ligesom vi så det i "Hærværk" beskrives Istedgade som et koncentrat af byen, ja, for Turell bliver den nærmest en livsanskuelse. (I "Hærværk" kunne man også finde livsanskuelser i og omkring Istedgade). Hovedbanegården ligger for enden af gaden som endestation for livet; her findes spritterne, som har levet for længe i Istedgade.

I "Livet i Istedgade" afdækker Turell markedet Istedgade med sine iagttagelser, der tilsammen giver et realistisk billede, selvom fascinationen ligger bag det hele. I "Gennem byen sidste gang" (Storby-blues, s. 126) er den naive betagelse (der til tider slår over i noget, der ligner dumhed) dominerende. Baggårde og sure trappeopgange får funktion af stimulans for digterens stemning, og Vesterbros arbejdere bliver romantisk (i Turell-stil) karakteriseret ved deres ensartethed: kedeldragter, grøn cecil og Ekstra Blad. Alle på vej hjem til en gang kopulation med konen. Det hele synes simpelt og enkelt (s. 127). Hovedbanegården bliver set som en gammel film; Turell vil "stille sig i et hjørne og blive overvældet" (s. 127). Denne naivitet, som overgår Pellenår han var værst, kan selvfølgelig undskyldes med, at gåturen er en afsked med byen, men samtidig afslører den meget godt den forbruger- og tilskuerholdning, der ligger til grund for meget af Turells digtning. Det er også denne holdning, der slår igennem i "Byen er åben" (s. 77). Her er det tydeligt, at byens vigtigste funktion er at underholde. Om aftenen er byen i fuldt flor, eftermiddagen er kedelig og stille indtil opvarmningen til aftenen. For 70'ernes flanør er aftenen et paradys, hvor der er så meget at være tilskuer til:

"...eller I kan sætte jer et sted og se bevægelse til alle sider og sé dem komme og gå og sé hvad de finder på..." (s. 78)

Dan Turells naive forbruger- og tilskuerholdning kommer særligt tydeligt til udtryk i den række af små-artikler, som han har skrevet i Politikens fredagstillæg "I byen". (Det hænger selvfølgelig sammen med, at dette tillæg kun ser byen udfra

dens underholdningstilbud). Nu kan man ikke tage disse bestillingsarbejder som udtryk for Turells holdning til storbyen, men på den anden side er det nok den del af hans produktion, der bliver læst af flest mennesker, hvorfor det har en vis betydning, hvilken holdning, der lægges for dagen. 8.9. -78 skriver Turell i Politiken under overskriften "Hjemme på Vesterbro" om den altoverskyggende, ja nærmest extatiske glæde og lykke det er at bo og færdes på Vesterbro. SV-regering og "atomkraftværker tværs over Knippelsbro" er ligegyldige i forhold til det "lykkebrus af eufori", som Vesterbro bibringer forfatteren. Direkte og uden modifikationer hedder det:

"Ingen andre steder i København er humøret så højt og sundt som på Vesterbro, ingen steder er tilværelsen mere relativ og replikkerne mere lynende og præcise."

Gennem hele artiklen er det tilskueren, flanøren, der udtaler sig. Han kan stå 'udenfor' og betragte de 'modsatte yderligheder', der "går fra håndbajer og hor på Halmtorvet til Chivas Regal på Alleen". For flanøren bliver gabet mellem det brutale Vesterbro og det velbjærgede Frederiksberg til en charmerende og pikant modsætning, en kulisse.

Når Turell bor på Vesterbro, er det ikke af nød, men af lyst. Som boheme er han ikke låst fast til miljøet, han kan færdes overalt i København. Vesterbro er for ham en pirring, et farverigt materiale, og når det bliver for meget, kan han til enhver tid forlade det til fordel for mere blide og intellektuelle miljøer (eller hvad man nu skal kalde folkene i Cafe Sommersko og Cafe Dan Turell). I rollen som den ureflekterende forbruger af det hårde miljø, 'glemmer' han, at det høje, sunde humør og de lynende og præcise replikker er miljøets tvang mod dets indbyggere: hvis du ikke er stærk nok, går du til bunds.

I dette afsnit har vi forsøgt at afdække Dan Turells billede af Vesterbro, og vores tone har nok været hårdere end tidligere i denne opgave. Det må tilskrives aktualiteten i Turells tekster. På den anden side mener vi at det er vigtigt at fastslå forfatterens forbrugerholdning, som forstærkes i hans 'mindre seriøse' produktion. Artiklen "Hjemme på Vesterbro" kunne jo (og burde måske) være publiceret af Danmarks Turistråd og sendt ud på tysk, engelsk, fransk og japansk til vore turistrepræsentationer i udlandet.

På mange måder har Dan Turell ligheder med den flanørtype, som Benjamin beskriver (se II.3.1.) og på mange måder ligner han den flanørtype, som vi så i Bangs "Stuk".

Hele hans produktion er præget af hans tætte og alligevel tilskueragtige forhold til byen. Med sin fremtræden, sine beskrivelser og kommentarer, med hele sin livsform ligger han tæt opad den gakkende livsform, som Benjamin siger karakteriserer flanøren. De fleste af Turells tekster er gennemsyret af ambivalens, som dog aldrig søges opløst. Paradokser søges ikke afklaret, de får lov til at blive stående - måske netop fordi paradokser er en del af den verden, der beskrives, en del af den sandhed, der beskrives i Turells tekster.

Et af Turells mest explicitte udsagn om storbyen er digtet "storby-blues" (i bogen af samme navn). Her fremstår byen som et kæmpemæssigt monster, selvstændigt og uafhængigt af mennesket, der kun er

"en mindre bakterieart undertiden lidt voldsom i sin aktivitet men under alle omstændigheder ret midlertidig." (s. 9)

Storbyens eneste formål er at genføde sig selv, og det sker ved hele tiden at fortære sig selv og 'bakterierne'. Til gengæld for fortæringen af mennesket, giver den mennesket 'muligheder', den lader os fare rundt i sine arterier og bringer os føde. Byen er selv ligegyldig overfor mennesket og virker derfor som en "rå, russisk roulette" (s. 10) for det enkelte individ, hvilket imidlertid skyldes, at vi ikke erkender dens væsen og formål, som er uafhængigt af mennesket. Den ernærer blot mennesket "som visse træarter nærer visse svampearter" (s. 10)

Dette forsøg på at overskue og forstå storbyen er udtryk for den totale fremmedgjorthed. Samtidig er analysen af byen, som noget udenfor menneskelig kontrol, præget af klarhed og realisme: storbyen fortærer tilfældigt sine indbyggere, til gengæld lader den sig udstille og beskue, lader os indtage dens mad og muligheder. Hvis man, som Turell, akcepterer disse forhold, er byen et marked af muligheder og til andre tider en film, der konstant lader sig spille.

Det er tydeligt at storbyens modsætninger, tilfældigheder, råhed og meningsløshed er uangribelig. Byen er en "Gammel Gud" som Turell dyrker. Som Moloch kræver den ofre, og det er denne blanding af ofre og ydelser (den giver og tager) som tilskueren Turell finder fascinerende og brugbar.